

دکتر محمدحسن مهدوی اردبیلی

درگذشته: ۱۳۷۶

زنده‌یاد دکتر محمد حسن مهدوی اردبیلی در سال ۱۲۸۶ش. در تبریز دیده به جهان گشود. ایشان پس از پایان دوره‌ی ابتدایی و متوسطه در دبیرستان فردوسی تبریز، به تهران مهاجرت کرد و وارد رشته ریاضی دارالمعلمین عالی تهران شد. پس از اخذ مدرک کارشناسی ریاضی در ۱۳۱۲ش، جزو آخرین کاروان دانشجویان اعزامی به فرانسه بود که در آن جا ضمن سپری کردن مجدد دوره کارشناسی در دانشگاه «لیل»، کارشناسی ارشد خود را نیز در سال ۱۳۱۶ش از این دانشگاه دریافت کرد.

دکتر مهدوی اردبیلی همان سال برای ادامه تحصیل، فرانسه را به مقصد سویس ترک و پس از چهار سال به اخذ مدرک دکترای از دانشگاه ژنو نائل آمد. در سال ۱۳۲۴ و بعد از گذراندن مقطع دکتری مجدداً به فرانسه بازگشت و تا پایان جنگ بین‌الملل دوم به تدریس ریاضیات در این کشور پرداخت.

ایشان با پایان یافتن جنگ به ایران بازگشت و یک سال بعد به درخواست پروفیسور هشترودی، داوطلب کرسی ریاضیات دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران شد و تا سال ۱۳۴۹ش در آنجا مشغول خدمت بود.

مهدوی اردبیلی در سال ۱۳۳۰ش به درجه استادی ارتقا یافت و در سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۴ش به سمت معاونت و سرپرستی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران انتخاب شد؛ سپس از طرف شورای اساتید دانشکده برای چند دوره‌ی متوالی به ریاست این دانشکده برگزیده شد تا اینکه در سال ۱۳۴۲ش به اجبار از این سمت استعفا داد. همکاری با مرکز آمار ایران از دیگر فعالیت‌های ایشان در این دوره بود. وی در سال ۱۳۴۹ از دانشگاه تهران به دانشگاه جندی‌شاپور اهواز منتقل شد و ابتدا به‌عنوان مشاور رئیس دانشگاه و بعد با سمت معاونت آموزشی کار خود را شروع کرد. ایشان در دانشگاه جندی‌شاپور در کنار داشتن این مسئولیت، به امر تدریس نیز می‌پرداخت تا این‌که در سال ۱۳۵۸ بازنشسته شد.

دکتر محمد حسن مهدوی اردبیلی نمونه کامل صداقت، صمیمیت و نظم در کار بود و همواره به داشته‌های کشورش عشق می‌ورزید. دکتر پروانه آزمایش فرد در یادداشتی با عنوان "به یاد استادی که رفت" درباره ایشان می‌نویسد: «در تدریس ریاضیات وقتی صحبت از نیوتن و دالامبر می‌کرد کوشش داشت که خیام و خوارزمی را در مقابل آنان قرار دهد به همین دلیل، او در تدریس ریاضی از دو کلمه - خیام - نیوتن اسم می‌برد و عقیده داشت که خیام خیلی بیشتر از نیوتن به ویژگی‌های این دو جمله‌ای پی برده بود».

آقای علی اکبر قلمی از شاگردان قدیمی ایشان در وبلاگ شخصی گفتارهای من در نوشتاری با عنوان یاد استادان آورده است: «دکتر مهدوی در زمان دانشجویی من، معاونت آموزشی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز و دکتر تسلیمی بنیانگذار و اولین رئیس دانشکده علوم آن دانشگاه بود. هر دو اینان به دعوت دکتر عباس جامعی، آن مرد بزرگ که رئیس دانشگاه بود به اهواز آمده بودند تا با کمک هم دانشگاه را توسعه دهند... محل سکونت آنان در اهواز، باشگاه دانشگاه در محله‌ی باغ معین اهواز بود. آن‌ها هر روز صبح فاصله باشگاه تا محل کار خود در شهر دانشگاهی را به گونه جالبی پیاده می‌رفتند و من گاه‌گاه شاهد پیاده‌روی آنان بودم و مجذوب همین رفتار آنان می‌شدم و از آن زمان همواره کوشش

کرده‌ام که آن را سرمشق قرار دهم. هر دوی آن بزرگواران که دوره‌ی کهنسالی را می‌گذراندند و در عرصه‌ی آموزش عالی کشور صاحب نام بودند، با سر و وضعی آراسته و متین در مسیر گام برمی‌داشتند و در همه حال می‌دیدم که دکتر تسلیمی همواره یک گام عقب‌تر از دکتر مهدوی گام برمی‌داشت و هیچ‌گاه پیش نمی‌آمد که این دو در یک خط قرار گیرند. از آن زمان تاکنون تحت تأثیر این رفتار احترام‌آمیز قرار گرفته‌ام و کوشش کرده‌ام همین رفتار را با بزرگان خود داشته باشم. به فرزندانم نیز این را گوشزد کرده‌ام».

آثار علمی دکتر مهدوی:

دکتر مهدوی اردبیلی در طول حیات علمی خود آثار زیادی از خود به یادگار گذاشته است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- موارد استعمال احتمالات در انتگرال‌های چندگان، (به زبان فرانسه)
- احتمالات و آمار ریاضی، دوره‌ی دو جلدی.
- مکانیک استدلالی، منتشره در دانشگاه جندی‌شاپور.
- معادلات دیفرانسیل و مشتقات جزئی، دانشگاه جندی‌شاپور.
- حل المسائل معادلات دیفرانسیل و مشتقات جزئی، دانشگاه جندی‌شاپور.
- هیدرولوژی (دوره‌ی چهارجلدی) ترجمه از انگلیسی به فارسی.